

בולי יום העצמאות ה-13

Independence Day Stamps - 1961

השירות הבולי

תל אביב-יפו • ירושלים • חיפה

PHILATELIC SERVICES

JERUSALEM • ISRAEL

גם השנה מתארים בולי יום העצמאות את פרחי ארצנו. ד"ר י. גליל מהאוניברסיטה של תל אביב מספר עליהם כדלקמן:

הדס מצוי.

ההדס הוא שיח לא גבוה שמוריק כל השנה. הוא גדל בחורש של הכרמל והגליל. בהרי צפת אפשר לראות כרי הדס צפופים המתבלטים למרחוק בצבעם הרענן ובצורתם המיוחדת. את ההדס מרבים גם לגדל כשיח תרבותי הודות לעלוותו הנאה וריחו החריף.

עלי ההדס גלדניים ומופיעים שנים שנים או שלושה שלושה לאורך הגבעול. העלים ריחניים מאוד. הפרחים, לא גדולים, בעלי כותרת לבנה והרבה אבקנים. הפירות — ענבות כחולות כהות.

ההדס תפש מקום נכבד במיתולוגיה ובדת של עמי הקדם. במקרא הוא נזכר פעמים רבות כסמל להתחדשות ולפריחה. כדברי ישעיה הנביא: "...אתן במדבר ארו שטה והדס ועץ שמן..." (ישעיה מ"א. י"ט) ובמקום אחר: "... תחת הסרפד יעלה הדס..." (ישעיה נ"ה. י"ג). ההדס הוא אחד מארבעת המינים שמצוה לברך עליהם בחג הסוכות. לתכלית זו משמש הדס "כשר" בעל שלשה עלעלים בדור. חכמינו הרבו לדרוש על ההדס, בעיקר בקשר לסימניו ותכונותיו של ההדס הכשר. להבדילו מן הפסול.

הרבה מנהגי קדם קשורים בהדס. בעיקר בשמחות ובחתונות בישראל ואצל העמים השכנים. גם כיום אפשר לפגוש את אנשי צפת כשהם אוספים ענפי הדס על מנת לחלקם למהדרין לברכת עצי בשמים במוצאי שבת.

חצב מצוי.

מי אינו מכיר את תפרחות החצב הנשאות, המופיעות בחודשי הקיץ האחרונים ומתבלטות ברעננותן וצבען הלבן על רקע הנוף הקיצי הצחיח? החצב הוא אחד הצמחים הנפוצים בארץ ישראל, בהר ובשפלה, בקרקעות ובבתי גידול שונים. לחצב בצל גדול באדמה, סמוך לפני השטח. העלים צומחים ועולים מתוך הבצל אחר הגשם והם אף גדולים ורחבים בהשוואה לעלי צמחי בצל אחרים.

התפרחת — אשכול גבוה, הנושא מספר רב של פרחים. לעת הפריחה מתפשקים עוקצי הפרחים בכוון נצב לציר ועם סיומה הם חוזרים ונצמדים אל ציר התפרחת כלפי מעלה. הפרחים פתוחים יום אחד בלבד. מדי לילה נפתחת קבוצת פרחים חדשה וכך הולך אזור הפריחה ועולה לאורך ציר התפרחת עד הפרח בעל ששת עלי העטיף. הפרחים המרובים הפתוחים בעת ובעונה אחת, מצטרפים יחדיו למשטח לבן בולט. הפרחים מואבקים ע"י דבורים וזבובים, הנמשכים אל טפות הצוף המופרשות מן השחלה. בתחילת החורף מבשילים ההלקטים, מתבקעים ע"י שלוש קשוות והזרעים השטוחים והקלים נפוצים ברוח.

בצל החצב ועליו ארסיים ואינם נאכלים ע"י אדם או בהמה. מגלדיו מכינים תרופות לאדם, ופתיונות רעל לחולדות וחרקים מזיקים.

הודות לשרשי המעמיקים בקרקע השתמשו בחצב בארץ ישראל ובארצות השכנות לתחום חלקות וסימון גבולות. אפילו אם עוקרים את הבצל ממקומו נשארים השרשים העמוקים בקרקע ולא קשה לגלות את מקומם. מתקופת התלמוד ידועה האגדה שסופרה ע"י רבי חנינה בשם ר' חיסדא, כי בימי הכבוש סימן יהושע את הגבול בין ארץ ישראל והארצות השכנות ע"י חצבים.

הרדוף הנחלים.

ההרדוף גדל בר בגדות נחלים במרכז הארץ ובצפונה. נוסף על כך מרבים לגדלו כצמח נוי בגינות ובשדרות. הוא שיח גבוה שמוריק כל השנה. עליו גלדניים, דמויי אזמל ומסודרים זוגות או בדורים. הפריחה היא בחודשי הקיץ. ההרדופים עוטים כסות מבהיקה של פרחים ורודים הנראית למרחוק. בצמחים התרבותיים שכיחים גם צבעי האדום והלבן.

תפרחת ההרדוף היא סוכך מדומה. הפרחים מאוחים עם עלי כותרת ועטרית מצויצת מסביב ללוע. האבקנים, המקיפים את העלי, מסתימים בזיפים ארוכים, שזורים ושעירים. הפרחים הגדולים והריחניים, שנשארים פתוחים במשך ימים אחדים, מבוקרים אך מעט ע"י חרקים. הפרי מוארך, עשוי משתי מפותחות, שמבשילות באביב ומפיצות זרעים שעירים רבים, שנשארים ברוח. ההרדופים התרבותיים הנם בעלי פרחים ממולאים ואינם נושאים פירות כלל.

עלי ההרדוף וקליפתו ארסיים לאדם ולבהמה וידועים מקרי הרעלה רבים. אבותינו הכירו תכונה זו ובמסכת חולין מציינת המשנה כי הבהמה "שאכלה הרדופני" אסורה למאכל משום סכנת נפשות.

THE MYRTLE (*Myrtus Communis*).

In biblical lore the perfumed myrtle is the symbol of peace, joy and bounty. Says the prophet Isaiah (55,13): "Instead of the thorn shall come up the fir tree and instead of the brier shall come up the myrtle tree." The Jews today, as of old, gather branches of the evergreen myrtle from the valleys and hills around Zefat, to decorate their booths for the ancient Feast of the Tabernacles.

To the Greeks the myrtle was a symbol of love and immortality — they used it for crowning their priests and heroes. The Romans wore wreathes of myrtle entwined with laurel after bloodless victories on the battlefield. In England a sprig of myrtle is often added to a bride's orange blossoms as a symbol of love and good luck.

Fragrant oils and delicate perfumes are produced from the scented myrtle.

THE SEA ONION (*Urginea Maritima*).

Rows of Sea Onion — an ancient legend tells us — were planted by Joshua after the conquest of Canaan to demarcate the borders of Israel. Today, this hardy plant is found growing wild in the coastal plains and on the hilly mountain slopes.

Appearing in the late August and September months, the Sea Onion brings the welcome tidings of the approach of autumn. Its tall, green stems, bare of leaves, carry clusters of delicately veined white blooms which provide a sharp contrast to the dry, sun-burnt earth. In the winter it sprouts a mass of long leaves.

THE OLEANDER (*Nerium Oleander*).

The identity of the "rose growing by the brook", mentioned in the apocryphal book of Ecclesiasticus, has created centuries of scholarly argument. It is believed today, that the reference was to the evergreen oleander shrub. Groves of oleander line the banks of the Lake of Galilee and water-courses in northern Israel. The pink or white masses of oleander flowers are often doubled and bear a striking resemblance to the rose.

בולי יום העצמאות ה־11
(תשי"ט) וה־12 (תשי"ד)
המתארים את פרחי הארץ

Stamps showing flowers
of Israel which were issued
in honour of the 11th and
12th Independence Day
(1959 and 1960).

הבולים צוירו ע"י צ. נרקיס, תל אביב
The designer of the stamps is
Z. Narkiss, Tel Aviv.

SPRING IN ISRAEL

אביב בגליל

PHOTO: PRIOR, TEL AVIV.

צילום: פריאור, תל אביב